

HE 131/2011 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain muuttamisesta ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia ja väliaikaisesti työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia.

Työttömyysturvalakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että työntekijälle, jonka viikoittaista työaikaa on lyhennetty lomautuksen johdosta yhdellä tai useammalla päivällä viikossa, maksettaisiin täyttä työttömyysetuutta lomautuspäiviltä. Tältä osin tarkoituksena on vakinaistaa määräaikaisesti voimassa oleva sääntely. Lisäksi soviteltua työttömyysetuutta koskevaa työaikaarajaa esitetään nostettavaksi nykyisestä. Esityksessä ehdotetaan myös tehtäväksi täsmentäviä muutoksia sovittelujaksoa, estäviä sosiaalietuuksia ja työttömyysetuuden määrää koskeviin säännöksiin.

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtio osallistuisi määräaikaisesti lomau-

tusajalta maksettavien ansiopäivärahojen rahoitukseen. Työttömyyskassalle maksettaisiin valtionosuutena kustakin ansiopäivärahasta peruspäivärahaa vastaava määrä. Nykyisin valtio ei osallistu lomautusajalta maksettujen ansiopäivärahojen rahoitukseen, vaan peruspäivärahan osuuden rahoittaa työttömyysvakuutusrahasto. Lakia sovellettaisiin vuosina 2012 ja 2013 maksettaviin ansiopäivärahoihin.

Esityksen tavoitteena on hallituksen antaman sitoumuksen mukaisesti tukea työmarkkinakeskusjärjestöjen raamisopimusta.

Esitys liittyy vuoden 2012 talousarvioesityksen täydentävään esitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	3
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	4
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	5
5 ASIAN VALMISTELU.....	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	7
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	7
1.1 Työttömyysturvalaki.....	7
1 luku Yleiset säännökset.....	7
2 luku Etuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset.....	7
3 luku Etuuden saamisen yleiset rajoitukset.....	7
4 luku Soviteltu ja vähennetty työttömyysetuus.....	7
6 luku Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto.....	9
1.2 Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta.....	9
2 VOIMAANTULO JA SOVELTAMINEN.....	10
LAKIEHDOTUKSET.....	11
1. Laki työttömyysturvalain muuttamisesta.....	11
2. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.....	14
LIITE.....	15
RINNAKKAISTEKSTIT.....	15
1. Laki työttömyysturvalain muuttamisesta.....	15
2. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.....	20

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Kansainvälisen ja Suomen talouden tulevaisuudennäkymiä on heikentänyt lisääntynyt epävarmuus. Työmarkkinoiden keskusjärjestöt ovat 13 päivänä lokakuuta 2011 neuvotelleet raamisopimuksen keinoista, joilla voidaan turvata Suomen kilpailukyky sekä työllisyyden ja ostovoiman mahdollisimman myönteinen kehitys globaalisti epävarmassa taloudellisessa tilanteessa.

Hallitus on sitoutunut tukemaan kokoavaa ja kattavaa työmarkkinaratkaisun syntyä kilpailukykyä sekä työllisyyden ja ostovoiman parantamista tukevin toimin muun muassa siten, että valtio osallistuu kahden vuoden määräaikaisella järjestelyllä ansioturvan lomautuspäivärahojen rahoitukseen peruspäivärahaa vastaavalla osuudella. Lisäksi valtio on sitoutunut muuttamaan työttömyysturvalakia siten, että työntekijälle, jonka viikoittaista työaika on lyhennetty lomautuksen johdosta yhdellä tai useammalla päivällä viikossa, maksettaisiin työttömyysetuutta lomautuspäiviltä ilman sovittelua ja samassa yhteydessä soviteltua työttömyysetuutta koskevaa työaikaarajaa nostettaisiin nykyisestä.

Hallitus on arvioinut raamisopimuksen kattavuuden riittäväksi.

2 Nykytila

Soviteltu työttömyysetuus

Työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 5 §:n mukaan kokoaikatyöllä tarkoitetaan työsuhteessa tehtyä työtä, jossa työaika on enemmän kuin 75 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta ja osa-aikatyöllä tarkoitetaan työsuhteessa tehtyä työtä, jossa työaika on enintään 75 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta.

Oikeudesta soviteltuun työttömyysetuuteen säädetään 4 luvun 1 §:ssä. Sen mukaan soviteltuun työttömyysetuuteen on oikeus työnhakijalla, joka tekee osa-aikaista työtä, jonka päivittäistä tai viikoittaista työaika on ly-

hennetty lomautuksen johdosta, joka on vastaanottanut enintään kaksi viikkoa kestävästä kokoaikatyön tai jolla on tuloa yritystoiminnasta taikka omasta työstä. Viikoittaisen työajan lyhentämisenä ei pidetä säästeestä johdettavaa työajan lyhentymistä, jossa työntekijä estyy yhdeltä tai useammalta päivältä. Pakkasraja, jolloin sääste on olemassa, määritetään rakennusalalla ennen työn aloittamista työmaakohtaisesti rakennustyövaihe ja työmaan muut olosuhteet huomioon ottaen. Vastaavasti metsäalalla voidaan etukäteen tarvittaessa määrittää säästeeksi pakkasraja, jolloin ulkona työskentelyä ei voida kohtuudella vaatia. Näissä tilanteissa työttömyysetuus maksetaan säästepäiviltä samansuuruisena kuin se maksettaisiin henkilön ollessa kokonaan työtön.

Soviteltu työttömyysetuus määräytyy sovittelujakson työtulon perusteella. Sovittelujaksona pidetään henkilön palkanmaksujaksosta riippuen kuukautta tai neljän peräkkäisen kalenteriviikon jaksoa. Jos sovittelujaksoon sisältyisi sellaisia ajanjaksoja, jotka eivät oikeuta työttömyysetuuteen tai soviteltuun työttömyysetuuteen, sovittelujaksoa lyhennetään lain tarkoittamissa tapauksissa tätä ajanjaksoa vastaavasti. Sovittelujakso voidaan yli neljä viikkoa kestävä osa-aikatyön alkaessa määrätä siten, että sovittelujaksot vastaavat osa-aikatyön palkanmaksujaksoja.

Työttömyysturvalain 4 luvun 3 §:n mukaan työnhakijalla ei ole oikeutta soviteltuun työttömyysetuuteen, jos hänen työaikansa sovittelujakson aikana ylittää 75 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta. Jos alalla ei ole työehtosopimusta, vertailu tehdään työaikalain (605/1996) 3 luvussa tarkoitettuun säännölliseen työaikaan. Lomautuksen johdosta lyhennettyä työaikaan tekevällä työajan tarkastelujakso on kalenteriviikko.

Työttömyysturvalain väliaikaisesti ajan 1.1.2010—31.12.2011 voimassa olevassa 4 luvun 4 a §:ssä säädetään oikeus työttömyyspäivärahaan lyhennetyiltä työviikoilta. Sen mukaisesti sen estämättä, mitä 1 §:ssä säädetään oikeudesta soviteltuun työttö-

myysetuuteen, työntekijällä, jonka työaika on lyhennetty lomautuksen johdosta yhdellä tai useammalla päivällä viikossa ja palkkaa vähennetty vastaavasti, on oikeus työttömyyspäivärahaan näiltä työttömyyspäiviltä. Työttömyyspäivärahaan ei ole kuitenkaan oikeutta, jos työntekijän työaika kalenteriviikon tarkastelujakson aikana ylittää 80 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän työajasta. Jos alalla ei ole työehtosopimusta, vertailu tehdään työaikalain 3 luvussa tarkoitettuun säännölliseen työaikaan.

Estävät etuudet, työttömyyspäivärahan määrä

Työttömyysetuuden myöntämisen estävistä sosiaalietuuksista säädetään työttömyysturvalain 3 luvun 4 §:ssä. Sen 2 momentin 1 kohdan mukaan työttömyysetuuteen ei ole oikeutta työnhakijalla, joka saa kansaneläkelain tai työeläkelakien mukaista vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä, takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) mukaista takuueläkettä tai työeläkelakien mukaista yksilöllistä varhaiseläkettä.

Ansioapäivärahan ansio-osasta, korotettu ansio-osasta ja muutosturvan ansio-osasta säädetään työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:ssä. Ansioapäivärahan korotetun ansio-osan ja muutosturvan ansio-osan vähimmäismääristä säädetään, että ne ovat kuitenkin vähintään mahdollisella lapsikorotuksella korotetun perusosan suuruisia.

Lomautuspäiviltä maksettavan ansioapäivärahan rahoitus

Työttömyysturvalain mukaiset ansiopäivärahat rahoitetaan valtionosuudella, työttömyysvakuutusrahaston keräämillä työttömyysvakuutusmaksuilla ja työttömyyskassojen jäsenmaksuilla. Voimassa olevan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 4 §:n 1 momentin mukaan valtionosuutena työttömyyskassalle maksetaan kustakin ansioapäivärahasta työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa vastaava määrä. Jos ansioapäiväraha maksetaan työttömyysturvalain 4 luvun mukaisesti soviteltuna tai vähennettynä, valtionosuutena maksetaan

se määrä, joka vastaa peruspäivärahan suhteellista osuutta kustakin täydestä työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan määräytyvästä ansiopäivärahasta. Työttömyyskassan rahoitusosuus on 5,5 prosenttia ansiopäivärahasta. Työttömyysvakuutusrahasto rahoittaa valtion ja työttömyyskassan osuuksien vähentämisen jälkeen jäljellä jäävän erotuksen.

Lomautusajalta maksettuihin ansiopäivärahoihin, työttömyysturvalain 1 luvun 5 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetun säänteen ja 14 kohdassa tarkoitetun lomautukseen rinnastettavan syyn ajalta maksettuihin ansiopäivärahoihin ja mainitun lain 6 luvun 9 §:ssä tarkoitettuihin lisäpäiviin ei makseta valtionosuutta. Työttömyysvakuutusrahaston osuutena maksetaan työttömyyskassalle näistä päivärahamennoista 94,5 prosenttia työttömyyskassan rahoittaessa loppuosan. Valtio on vuonna 2010 väliaikaisen lain (1193/2009) nojalla osallistunut lomautusajalta maksettavien ansiopäivärahojen rahoitukseen, jotta työttömyyden kasvusta aiheutuvaa maksujen korotusta voidaan hillitä.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on toteuttaa hallituksen antaman sitoumuksen mukaisesti ehdotukset, jotka koskevat soviteltua työttömyysetuutta ja valtion osallistumista kahden vuoden määräaikaisella järjestelyllä ansioturvan lomautuspäivärahojen rahoitukseen peruspäivärahaa vastaavalla osuudella.

Väliaikaisesti vuoden 2011 loppuun saakka voimassa olevan työttömyysturvalain 4 luvun 4 a §:ssä on säädetty oikeudesta työttömyyspäivärahaan lyhennetyiltä työviikoilta. Esityksessä ehdotetaan työttömyysturvalakia muutettavaksi väliaikaisen lain mukaisesti siten, että työntekijälle, jonka viikoittaista työaika on lyhennetty lomautuksen johdosta yhdellä tai useammalla päivällä viikossa, maksettaisiin täyttä työttömyysetuutta lomautuspäiviltä. Lainkohdan soveltamiskäytännöstä saadut kokemukset on otettu huomioon. Esityksessä ehdotetaan lyhennetystä työviikosta säädetäväksi uudessa 4 luvun 1 a §:ssä siten, että siinä säädetään myös tilanteesta, jossa työnhakijalla lyhennetyllä

työviikolla on myös soviteltavaa tuloa työstä. Tämän johdosta ehdotetaan muutettavaksi myös sovittelujaksoa koskevaa säännöstä. Lisäksi soviteltua työttömyysetuutta koskevaa työaikaarajaa esitetään nostettavaksi nykyisestä. Esityksessä ehdotetaan myös tehtäväksi muutoksia, joiden tarkoituksena on täsmentää työttömyysturvalain estäviä sosiaalietuuksia ja työttömyysetuuden määrää koskevia säännöksiä.

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti siten, että valtio maksaisi lomautuksen, lomautukseen rinnastettavan syyn ja sääesteen ajalta maksetuista ansiopäivärahoista valtionosuutena työttömyyskassalle peruspäivärahaa vastaavan määrän. Valtionosuus maksettaisiin vuosina 2012 ja 2013 maksetuista ansiopäivärahoista.

4 Esityksen vaikutukset

Lyhennettyä työviikkoa koskevan ehdotuksen tavoitteena on helpottaa yritysten toiminnan sopeuttamista taloudellisessa taantumassa ja parantaa sopeuttamistoimenpiteiden kohteena olevien työntekijöiden asemaa. Jos lyhennettyä työviikkoa tekeville maksetaan työttömyysetuus työttömiltä päiviltä, nopeuttaa se hakemusten käsittelyä ja helpottaa työttömyyskassojen työtä. Työaikaarajan nosto laajentaa sovitellun työttömyysetuuden piirissä olevien lukumäärää ja lisää eri tavoin vajaatyöllistettyjen yhdenvertaisuutta työttömyysturvan osalta.

Vuoden 2009 elokuussa lomautettujen määrä oli 75 000, joista lyhennetyllä työviikolla oli 14 900. Sen jälkeen lomautusten määrät ovat huomattavasti laskeneet. Vuoden 2010 elokuussa lomautettuja oli 27 000, joista 6 500 oli lyhennetyllä työviikolla; vuoden 2011 elokuussa lomautettuja oli 14 000 henkilöä, joista 3 300 oli lyhennetyllä työviikolla. Lyhennettyä työviikkoa tekevien osuus lomautetuista on kuitenkin kasvanut. Henkilökohtaisesti lomautetuista keskimäärin 13 prosenttia oli ollut lyhennetyllä työviikolla vuonna 2008 ja 12 prosenttia vuonna 2009. Vuonna 2010 lyhennettyä työviikkoa tekevien osuus kasvoi 18 prosenttiin. Vuonna 2011 heidän osuutensa on ollut keskimäärin 16 prosenttia lomautetuista. Myös ryhmälo-

mautetuissa lyhennettyä työviikkoa tekevien osuudet ovat kasvaneet. Kun vuonna 2009 ryhmälomautetuista 23 prosenttia teki lyhennettyä työviikkoa, vuosina 2010—2011 heidän osuutensa on ollut runsaat 30 prosenttia.

Toimialoittain tarkasteltuna lomautuksia on eniten koneiden ja laitteiden valmistuksen, metallituotteiden valmistuksen sekä sähkölaitteiden valmistuksen toimialoilla. Näillä aloilla on myös käytetty eniten lyhennettyä työviikkoa. Esitys vaikuttaisi siten eniten miesvaltaisilla toimialoilla työskentelevien työttömyysetuuteen.

Erityisen suuri merkitys esityksellä on niille, joiden työaika on vähennetty yhdellä täydellä päivällä viikossa. Pysyvän lain mukaiseen tilanteeseen verrattuna esitys parantaisi palkkatasosta riippumatta kaikkien yhdeksi täydeksi päiväksi lomautettujen asemaa yhden päivän työttömyyspäivärahan määrällä.

Työaikaarajan nosto merkitsee parannusta niille osa-aikatyöntekijöille, jotka aiemmin eivät ole lainkaan saaneet soviteltua päivärahaa työajan ylittäessä 75 prosenttia koko-aikatyöajasta. Tällä perusteella evätyjä päätöksiä tehtiin vuonna 2010 peruspäivärahassa 3 300 kappaletta, työmarkkinatuessa 2 800 kappaletta ja ansiopäivärahassa 52 300 kappaletta. Perusturvassa soviteltua työttömyysetuutta ei jää lainkaan maksettavaksi, jos palkka ylittää 1 320 euroa. Jos muutoksen johdosta tulisi maksettavaa, sen määrä kuukaudessa on niin pieni, ettei sillä juurikaan ole vaikutuksia perusturvan menoihin. Ansioturvassakin soviteltua päivärahaa on maksettu eniten matalapalkka-aloilla. Sovitellun työttömyysetuuden työaikaarajan muutos koskee ennen kaikkea naisia. Kielteisistä päätöksistä, joissa työaika ylitti 75 prosenttia, oli naisille annettu yli 70 prosenttia.

Ehdotettujen lyhennettyä työviikkoa ja soviteltua työttömyysetuutta koskevien muutosten vaikutukset ansioturvan bruttomenoihin ovat arviolta yhteensä noin 17 miljoonaa euroa, josta valtionosuus on 10 miljoonaa, työttömyyskassojen osuus 1 miljoonaa ja työttömyysvakuutusrahaston osuus 6 miljoonaa euroa.

Lomautukset kasvavat aina talouden käännyksessä laskuun ja vastaavasti talouden elpymisen näkyä ensimmäiseksi lomautusten vä-

henemisenä. Muutos lomautusajan päivien määrässä on ollut suurempi kuin työttömyysasteen muutoksella voisi ennustaa. Vuonna 2008 lomautusajalta korvattujen ansiopäivärahopäivien määrä oli 1,6 miljoonaa kappaletta. Seuraavana vuonna lomautusajan päivien määrä kasvoi 7,4 miljoonaan. Vuonna 2010 lomautusajalta korvattujen ansiopäivärahopäivien määrä väheni 5,2 milj. kappaleeseen. Vuoden 2011 syyskuuhun mennessä lomautusajalta korvattujen ansiopäivärahopäivien määrä oli 2,53 milj. päivää.

Jos lomautuspäivien määrä olisi vuoden 2010 tasolla, bruttokustannukset olisivat 370 miljoonaa euroa, josta valtionosuus on 160

miljoonaa euroa, työttömyysvakuutusrahaston osuus 190 miljoonaa ja työttömyyskassojen osuus 20 miljoonaa euroa.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhdessä keskeisten työmarkkinakeskusjärjestöjen kanssa. Valmistelun yhteydessä on kuultu Työttömyyskassojen Yhteisjärjestöä, Finanssivalvontaa, Kansaneläkelaitosta ja työttömyysvakuutusrahastoa. Asian kiireellisyydestä johtuen esityksestä ei ole pyydetty kirjallisia lausuntoja.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut**1.1 Työttömyysturvalaki****1 luku Yleiset säännökset**

5 §. Määritelmät. Esityksessä ehdotetaan 1 momentin 4 ja 5 kohtaa muutettavaksi siten, että kokoaikatyön ja osa-aikatyön työaikaprocentti muutetaan 75 prosentista 80 prosenttiin.

2 luku Etuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset

1 §. Työtön työnhakija. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin 4 luvun 1 a §, jossa säädetään lyhennetyistä työviikosta. Työttömänä pidetään siten lisäksi kokoaikaisesti lomautettua, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 14 kohdassa sekä 4 luvun 1 §:ssä ja 1 a §:ssä tarkoitettua henkilöä.

3 luku Etuuden saamisen yleiset rajoitukset

4 §. Estävät sosiaalietuudet. Pykälän 2 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistetaan takuueläkettä ja yksilöllistä varhaiseläkettä koskeva maininta. Takuueläke ei ole itsenäinen eläke, vaan sitä maksetaan täydennyksenä jollain perusteella jo eläkettä saavalle henkilölle. Takuueläke voi vain harvoin tulla mahdolliseksi työttömyysetuuden saajalle, koska suurin osa takuueläkkeeseen oikeuttavista eläkkeistä estää työttömyysetuuden saamisen joko työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 1 momentin tai 4 §:n perusteella. Työttömyysetuuteen oikeutettu henkilö voi kuitenkin olla oikeutettu myös takuueläkkeeseen esimerkiksi silloin, kun hän työttömänä ollessaan saa kansaneläkelain 12 §:n 4 momentin mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai työkyvyttömyyseläkettä toisen EU- tai ETA-maan lainsäädännön mukaan. Voimassa oleva säännös on näissä tapauksissa johtanut tilanteeseen, jossa henkilölle myönnetty takuueläke estää työttömyysetuuden myöntämisen, jollei takuu-

eläkkeen maksamista etuuden saajan pyynnöstä lakkauteta. Muutoksen jälkeen takuueläkkeen vaikutus työttömyysturvaan määräytyisi työttömyysturvalain 4 luvun 7 §:n perusteella siten, että se vähennettäisiin työttömyysetuudesta lakisääteisenä sosiaalietuutena. Jos takuueläke on myönnetty työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 1 momentin tai 4 §:n mukaisen eläkkeen täydennykseksi, ei henkilöllä jatkossakaan olisi oikeutta työttömyysetuuteen estävän eläkkeen vuoksi.

Säännöksestä ehdotetaan poistettavaksi myös yksilöllistä varhaiseläkettä koskeva maininta, koska tämän etuuden saajia ei enää ole. Muutetun säännöksen mukaan työttömyysetuuteen ei ole oikeutta työnhakijalla joka saa kansaneläkelain tai työeläkelakien mukaista vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä.

4 luku Soviteltu ja vähennetty työttömyysetuus

1 §. Oikeus soviteltuun työttömyysetuuteen. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että lyhennettyä työviikkoa ja sääesteitä koskevat säännökset siirretään uuteen 1 a §:ään.

1 a §. Lyhennetty työviikko ja sääeste. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 1 a §, jossa säädettäisiin sekä lyhennetyistä työviikosta että sääesteestä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että jos kokoaikatyötä tehneen työnhakijan viikoittaista työaikaa on lyhennetty 1 §:n 2 kohdan mukaisesta syystä yhdellä tai useammalla päivällä viikossa tai jos viikoittaisen työajan lyhentymisen johtuu sääesteestä, hänelle maksetaan työttömyysetuus näiltä kokonaan työttömiltä päiviltä ottamatta huomioon työssäolopäiviltä saatua palkkaa. Täysin työttömiltä päiviltä maksetaan siten täyttä työttömyysetuutta, mutta täysiltä työpäiviltä ei työttömyysetuutta makseta ollenkaan. Jos työnhakija kuitenkin saa lyhennetyllä työviikolla tuloa myös 1 §:ssä tarkoitusta työstä tai hänellä on tuloa 1 luvun 6 §:n mukaisesta yritystoiminnasta tai omasta työstä, hänelle maksetaan tällaiselta viikolta soviteltua työttömyysetuutta, jonka määrässä otetaan huo-

mioon myös lyhennetyn työviikon täysiltä työpäiviltä saatu tulo. Sääeste on määritelty 1 luvun 5 §:ssä.

Jos henkilöllä on neljän viikon tai kuukauden sovittelujaksolla yhdellä tai useammalla lyhennetyllä työviikolla myös joku sovitteluperuste ja muilla viikoilla ainoastaan täysiä lomautuspäiviä, hän on sovitteluperusteen sisältävien viikkojen osalta sovittelun piirissä. Näiden viikkojen osalta tulee käytettäväksi erityinen sovittelujakso, työtulo muunnetaan laskennalliseksi ja kyseisiltä viikoilta maksetaan soviteltua työttömyyspäivärahaa. Muiden viikkojen osalta sovelletaan 1 a §:ää. Jos sovitteluperuste esiintyy koko sovittelujakson ajan, 1 a §:ää ei sovelleta lainkaan, vaikka viikoilla olisi myös täysin lomautettuja päiviä. Osa-aikatyöstä lomautettujen henkilöiden osalta ei sovelleta lainkaan 1 a §:ää, vaan työttömyysetuus maksetaan soviteltuna.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että edellytyksenä työttömyysetuuden maksamiselle on, että työntekijän palkkaa on alennettu työajan lyhennystä vastaavasti. Säännös vastaa vakinaisesti voimassa olevan lain säännöstä siitä, että oikeutta työttömyysetuuteen ei ole, jos työnantaja maksaa palkkaa tai korvausta. Säännös koskee myös tilannetta, jossa työnantajalla on velvollisuus maksaa palkkaa. Siitä ei ole tarpeellista säätää vielä erikseen, koska muutoinkin on selvää, ettei työttömyys turva korvaa työnantajan maksuhaluttomuudesta johtuvia taloudellisia menetyksiä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin pakkasrajasta, jolloin sääeste on olemassa. Säännös vastaa sisällöltään nykyisessä 4 luvun 1 §:n 2 momentissa säädettyä.

2 §. Sovittelujakso. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Siinä ehdotetaan säädettäväksi myös tilanteesta, jossa sovittelujaksoon sisältyisi sellaisia ajanjaksoja, joilta työnhakijalla on oikeus täyteen työttömyysetuuteen. Tällöin sovittelujaksoa lyhennetään muissa kuin 2 momentin tarkoittamissa tapauksissa näitä ajanjaksoja vastaavasti. Tällöin tavanomaista 4 viikon ja kuukauden jaksoa lyhennettäisiin sekä esteajoilta (esimerkiksi omavastuu aika ja lyhennetyn työviikon työpäivät) että ajoilta jolla henkilöllä on oikeus täyteen etuuteen (esimerkiksi lyhennetyn työviikon lomautuspäivät ja koko-

aikainen lomautus). Tällöin sovittelujakso olisi sen ajan mittainen, jolta henkilöllä on oikeus soviteltuun työttömyysetuuteen.

Vakinaisesti voimassa olevan lain mukaan, jos henkilöllä on samassa sovittelujaksossa viikkoja, jolloin hän on kokonaan lomautettuna, ja viikkoja, jolloin hänen viikoittaista työaikaansa on lyhennetty lomautuksen johdosta, sovittelujaksona käytetään tavanomaista sovittelujaksoa. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että täysin työttömiltä viikoilta maksetaan täyttä työttömyyspäivärahaa ja lyhennetyiltä työviikoilta soviteltua työttömyyspäivärahaa. Koska käytetään tavanomaista sovittelujaksoa, ei ole perusteita muuttaa lyhennettyjen työviikkojen tuloa lain 4 luvun 4 §:n 2 momentin mukaiseksi laskennalliseksi tuloksi. Laskennallinen työtulo on tulo, jota käytetään atk-teknisistä syistä. Koska laskennallista työtuloa ei edellä kuvatussa tilanteessa käytetä, tämä johtaa lyhennettyjen työviikkojen osalta liian suureen työttömyysetuuteen, koska sovittelussa on periaatteena se, että samalla ajalta saadusta tulosta vähennetään 50 prosenttia samalta ajalta maksettavasta työttömyysetuudesta. Tämä ei toteudu, koska sovittelujakso on eri kuin aika, jolta etuus maksetaan. Vakinaisesti voimassa oleva laki johtaa tilanteeseen, joka ei vastaa lain tarkoitusta ja joka vaikeuttaisi lain toimeenpanoa.

Esityksessä ehdotetaan, että sovittelujaksona voitaisiin edellä mainituissa tilanteissa käyttää samaa ajanjaksoa, jolta soviteltua etuutta maksetaan. Tällöin lyhennettyä työviikkoa tekevä on sovittelutilanteessa samassa asemassa kuin muutkin soviteltavaa etuutta saavat. Jos henkilö ansaitsee lyhennetyllä työviikolla kalenteriviikon aikana 500 euroa, tästä 50 prosenttia eli 250 euroa vähentää hänelle tältä viikolta muutoin maksettavaa työttömyysetuutta. Laskennallinen työtulo saadaan jakamalla 500 euroa viikon työpäivillä (5) ja kertomalla näin saatu osamäärä luvulla 21,5. Tuloksi tulee 2150 euroa, joka sovittelussa käytettävä kuukausitulo. Tästä puolet eli 1075 euroa vähentää kuukaudelta maksettavaa etuutta. Vähennys muutetaan takaisin päiväkohtaiseksi jakamalla se luvulla 21,5, jolloin päiväkohtainen vähennys on 50 euroa. Kun vähennys tehdään viikon viitenä maksupäivänä, vähennys on yhteensä 250 euroa.

Vakinaisesti voimassa olevan lain mukaan toimitettavassa sovittelussa huomioon otettavan tulon ja siten täydestä päivärahasta vähennettävän tulon määrä on liian pieni ja satumanvarainen, koska lyhennetyiltä työviikoilta saatu tulo otetaan huomioon koko jakson tulona, vaikka sovittelujaksoon sisältyisi kokonaan työttömiä viikkoja, joilta maksetaan täyttä työttömyysetuutta. Työtulo jaetaan kaikilla sovittelujakson työpäivillä, mutta vähennys tehdään vain lyhennetyiltä työviikoilta maksettavan työttömyyspäivärahan määrään. Jos edellä olevan esimerkin mukainen henkilö on neljän kalenteriviikon aikana yhden viikon lyhennetyllä työviikolla ja muutoin kokonaan lomautettu, maksetaan hänelle täysi työttömyyspäiväraha 15 päivältä ja soviteltu päiväraha 5 päivältä. Hänen ansaitsemansa tulo 500 euroa otetaan sellaisenaan huomioon muuntamatta sitä laskennalliseksi. Tämä tarkoittaa sitä, että tulosta lasketaan 50 prosenttia eli 250 euroa ja tämän summa jaetaan päiväkohtaiseksi vähennykseksi jakamalla se neljän viikon työpäivien määrällä (20). Päiväkohtainen vähennys on siten 12,5 euroa, joka vähentää lyhennetyltä työviikolta maksettavaa päivärahaa yhteensä 62,5 euroa. Lopputulos on, että täydestä päivärahasta vähennetään yksi kahdeksasosa ansioista 50 prosentin sijasta.

Ehdotetun 4 luvun 1 a §:n tarkoituksena on nopeuttaa hakemusten käsittelyä lomautustilanteissa. Kun palkkatodistuksia ei tarvitse hankkia sovitellun etuuden laskemista varten tilanteissa, joissa henkilön työaika on lyhennetty lomautuksen johdosta kokonaisilla työpäivillä, hakemusten käsittely nopeutuu huomattavasti. Jos henkilö on jo sovitellun päivärahan piirissä jostain muusta syystä, on hakemusten käsittelyn yksinkertaistamiseksi tarkoituksenmukaista, että työttömyysetuus maksetaan soviteltuna myös kokonaan työttömiltä päiviltä. Jos henkilö esimerkiksi on jatkuvassa osa-aikatyössä, maksetaan hänelle soviteltua päivärahaa koko hakujaksolta, vaikka siihen sisältyisi kokonaan työttömiä lomautuspäiviä. Samoin menetellään, jos samalla kalenteriviikolla on lomautuksen johdosta lyhennetty sekä päivittäistä että viikoittaista työaika. Tällöin henkilö on sovitellun päivärahan piirissä lyhennetyn työpäivän perusteella. Käsittelyn yksinkertaistamiseksi

tällaiselta viikolta työttömyysetuus maksetaan soviteltuna. Jos tällaisia viikkoja on esimerkiksi vain yksi ja muilla hakujakson viikoilla lomautus on toteutettu täysinä työpäivinä, maksetaan muilta viikoilta täysi työttömyyspäiväraha työttömiltä päiviltä ja lyhennettyä työpäivää sisältävä viikko sovitellaan käyttämällä sovittelujaksona kalenteriviikkoa. Tässä tapauksessa sovittelussa käytetään laskennallista tuloa, johon tulee mukaan myös täysiltä työpäiviltä maksettu palkka. Jos henkilö on neljä kalenteriviikkoa lyhennetyllä työpäivällä, ei käytetä laskennallista tuloa. Jos henkilö on kaksi viikkoa lyhennetyllä työpäivällä, ja kaksi lyhennetyllä työviikolla, lyhennetyn työpäivän työttömyysetuutta sovitellaan laskennallisella tulolla.

3 §. Rajoitukset. Pykälän 1 ja 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus uuteen 1 a §:ään. Lisäksi siitä ehdotetaan poistettavaksi sana ”soviteltuun” työttömyysetuuden edestä, koska lyhennetyn työviikon tapauksissa ei makseta soviteltua päivärahaa. Lyhennetyn työviikon kokonaan työttömiltä päiviltä maksetaan täysi työttömyysetuus ja työssäolopäiviltä ei makseta ollenkaan työttömyysetuutta. Lisäksi pykälän 1 ja 2 momentista ehdotetaan muutettavaksi työaika-prosentit 75 prosentista 80 prosenttiin.

6 luku **Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto**

2 §. Ansiopäivärahan ansio-osa, korotettu ansio-osa ja muutosturvan ansio-osa. Pykälän 2 ja 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi korotusosa ja muutosturvallisä. Muutoksen tarkoituksena on turvata se, että ansiopäivärahaan oikeutettu saa vähintään yhtä paljon etuutta kuin hän saisi perusturvana.

1.2 **Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta**

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti. Valtio maksaisi lomautuksen, lomautukseen rinnastettavan syyn ja säästeen ajalta maksetuista ansiopäivärahoista valtionosuutena työttömyyskassalle peruspäivärahaa vastaavan määrän.

Valtionosuus vähentää vastaavasti työttömyysvakuutusrahaston rahoitusosuutta. Valtionosuus maksettaisiin vuosina 2012–2013 maksetuista ansiopäivärahoista.

2 Voimaantulo ja soveltaminen

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012. Lain 3 luvun 4 §:n 2 momentin 1 kohtaa ja 6 luvun 2 §:n 2 ja 3 momenttia sovelletaan etuuteen, jota maksetaan lain voimaantulon jälkeiseltä ajalta. Lain 4 luvun 1 ja 1 a §:ää, 2 §:n 4 momenttia sekä

3 §:n 1 ja 2 momenttia sovelletaan henkilöihin, joiden 4 luvun 2 §:n mukainen sovittelujakso alkaa tämän lain voimassa ollessa.

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 ja olevaksi voimassa 31 päivään joulukuuta 2013. Lakia sovellettaisiin vuosina 2012 ja 2013 maksettujen ansiopäivärahojen rahoitukseen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**työttömyysturvalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 5 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohta, 2 luvun 1 §:n 2 momentti, 3 luvun 4 §:n 2 momentin 1 kohta, 4 luvun 1 §, 2 §:n 4 momentti ja 3 §:n 1 ja 2 momentti sekä 6 luvun 2 §:n 2 ja 3 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 1 §:n 2 momentti laissa 313/2010, 3 luvun 4 §:n 2 momentin 1 kohta laissa 707/2010, 4 luvun 1 § osaksi laeissa 970/2003 ja 344/2009 sekä 6 luvun 2 §:n 2 ja 3 momentti laissa 1188/2009, ja
lisätään 4 lukuun uusi 1 a § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) *kokoaikatyöllä* työsuhteessa tehtyä työtä, jossa työaika on enemmän kuin 80 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta;

5) *osa-aikatyöllä* työsuhteessa tehtyä työtä, jossa työaika on enintään 80 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta;

2 luku

Etuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset

1 §

Työtön työnhakija

Työttömänä pidetään henkilöä, joka ei ole työsuhteessa tai päätoimisesti työllistynyt yrittäjänä tai omassa työssä. Työttömänä pidetään lisäksi kokoaikaisesti lomautettua, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 14 kohdassa sekä 4 luvun 1 ja 1 a §:ssä tarkoitettua henkilöä.

3 luku

Etuuden saamisen yleiset rajoitukset

4 §

Estävät sosiaalietuudet

 Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta työhakijalla:

1) joka saa kansaneläkelain tai työeläkelätkien mukaista vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä;

4 luku

Sovitelu ja vähennetty työttömyysetuus

1 §

Oikeus soviteltuun työttömyysetuuteen

Soviteluun työttömyysetuuteen on oikeus tämän lain 1–3 luvussa säädetyin edellytyksin työnhakijalla:

1) joka tekee osa-aikaista työtä, ei kuitenkaan, jos osa-aikaisuus perustuu työntekijän aloitteesta tapahtuneeseen työajan lyhentämiseen;

2) jonka päivittäistä työaikaa on lyhennetty lomautuksen tai lomautukseen rinnastettavan syyn johdosta tai jonka työnteko on estynyt sellaisen työtaistelutoimenpiteen takia, jolla ei ole riippuvuussuhdetta hänen työehtoihinsa tai työoloihinsa;

3) joka on vastaanottanut enintään kaksi viikkoa kestävästä kokoaikatyöstä; tai

4) jolla on tuloa 1 luvun 6 §:n mukaisesta yritystoiminnasta tai omasta työstä.

1 a §

Lyhennetty työviikko ja sääeste

Jos kokoaikatyötä tehneen työnhakijan viikkoitaista työaikaa on lyhennetty 1 §:n 2 kohdan mukaisesta syystä yhdellä tai useammalla päivällä viikossa tai jos viikoittaisen työajan lyhentyminen johtuu sääesteestä, hä-

nelle maksetaan työttömyysetuus näiltä kokonaan työttömiltä päiviltä ottamatta huomioon työssäolopäiviltä saatua palkkaa. Jos työnhakija kuitenkin saa lyhennetyllä työviikolla tuloa 1 §:ssä tarkoitusta työstä, hänelle maksetaan soviteltua työttömyysetuutta, jonka määrässä otetaan huomioon myös lyhennetyt työviikon täysiltä työpäiviltä saatu tulo.

Edellytyksenä työttömyysetuuden maksamiselle on, että työntekijän palkkaa on alennettu työajan lyhennystä vastaavasti.

Pakkasraja, jolloin sääeste on olemassa, määritetään rakennusalalla ennen työn aloittamista työmaakohtaisesti rakennustyövaihe ja työmaan muut olosuhteet huomioon ottaen. Vastaavasti metsäalalla voidaan etukäteen tarvittaessa määrittää sääesteeksi pakkasraja, jolloin ulkona työskentelyä ei voida kohtuudella vaatia.

2 §

Sovittelujakso

 Jos sovittelujaksoon sisältyisi sellaisia ajanjaksoja, joilta työnhakijalla on oikeus täyteen työttömyysetuuteen tai joilta hänellä ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, sovittelujaksoa lyhennetään muissa kuin 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa näitä ajanjaksoja vastaavasti. Sovittelujakso voidaan yli neljä viikkoa kestävästä osa-aikatyön alkaessa määrätä siten, että sovittelujaksot vastaavat osa-aikatyön palkanmaksujaksoja.

3 §

Rajoitukset

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, jos hänen työaikansa 1 §:n 2 kohdassa ja 1 a §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa kalenteriviikon tarkastelujakson aikana tai 1 §:n 1 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sovittelujakson aikana ylittää 80 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta. Jos alalla ei ole työehtosopimusta, vertailu tehdään työaikalain (605/1996) 3 luvussa tarkoitettuun säännölliseen työaikaan.

Työnhakijalla ei ole oikeutta soviteltuun työttömyysetuuteen, jos hänen työsopimuksen mukainen säännöllinen työaikansa tai jaksotyössä kuukausipalkan perusteena oleva keskimääräinen työaika ylittää 80 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta tasoittumisjakson aikana.

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

2 §

Ansiopäivärahan ansio-osa, korotettu ansio-osa ja muutosturvan ansio-osa

Korotettu ansio-osa on 57,5 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Kun palkka kuukaudessa on suurempi kuin 105-kertainen perusosa, ansio-osa on tämän rajan ylittävältä päiväpalkan osalta 35 prosenttia. Ansiopäiväraha lapsikorotuksineen on tällöin enintään yhtä suuri kuin ansiopäivärahan perusteena oleva päiväpalkka, kuitenkin vähin-

tään mahdollisella lapsikorotuksella ja korotusosalla korotetun perusosan suuruinen.

Muutosturvan ansio-osa on 65 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Kun palkka kuukaudessa on suurempi kuin 105-kertainen perusosa, muutosturvan ansio-osa on tämän rajan ylittävältä päiväpalkan osalta 37,5 prosenttia. Ansiopäiväraha lapsikorotuksineen on tällöin enintään yhtä suuri kuin ansiopäivärahan perusteena oleva päiväpalkka, kuitenkin vähintään mahdollisella lapsikorotuksella ja muutosturvalisällä korotetun perusosan suuruinen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2012.

Lain 3 luvun 4 §:n 2 momentin 1 kohtaa ja 6 luvun 2 §:n 2 ja 3 momenttia sovelletaan etuuteen, jota maksetaan lain voimaantulon jälkeiseltä ajalta.

Lain 4 luvun 1 ja 1 a §:ää, 2 §:n 4 momenttia sekä 3 §:n 1 ja 2 momenttia sovelletaan henkilöihin, joiden 4 luvun 2 §:n mukainen sovittelujakso alkaa tämän lain voimaan tulon jälkeen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

2.

Laki**työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 4 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 345/2009, seuraavasti:

4 §

Ansiopäivärahojen rahoitus

Työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:ssä tarkoitettuihin lisäpäiviin ei suoriteta valtionosuutta. Työttömyysvakuutusrahaston osuutena maksetaan työttömyyskassalle näihin päivärahoihin 94,5 prosenttia menoista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2012 ja se on voimassa 31 päivään joulukuuta 2013.

Tätä lakia sovelletaan vuosina 2012 ja 2013 maksettujen ansiopäivärahojen rahoitukseen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Paula Risikko*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 5 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohta, 2 luvun 1 §:n 2 momentti, 3 luvun 4 §:n 2 momentin 1 kohta, 4 luvun 1 §, 2 §:n 4 momentti ja 3 §:n 1 ja 2 momentti sekä 6 luvun 2 §:n 2 ja 3 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 1 §:n 2 momentti laissa 313/2010, 3 luvun 4 §:n 2 momentin 1 kohta laissa 707/2010, 4 luvun 1 § osaksi laeissa 970/2003 ja 344/2009 sekä 6 luvun 2 §:n 2 ja 3 momentti laissa 1188/2009, ja
lisätään 4 lukuun uusi 1 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

5 §

5 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) *kokoaikatyöllä* työsuhteessa tehtyä työtä, jossa työaika on enemmän kuin 75 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta;

5) *osa-aikatyöllä* työsuhteessa tehtyä työtä, jossa työaika on enintään 75 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta;

4) *kokoaikatyöllä* työsuhteessa tehtyä työtä, jossa työaika on enemmän kuin 80 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta;

5) *osa-aikatyöllä* työsuhteessa tehtyä työtä, jossa työaika on enintään 80 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta;

2 luku

Etuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset

1 §

Työtön työnhakija

Työttömänä pidetään henkilöä, joka ei ole työsuhteessa tai päätoimisesti työllistynyt yrittäjänä tai omassa työssä. Työttömänä pidetään lisäksi kokoaikaisesti lomautettua, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 14 kohdassa ja 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettua henkilöä.

2 luku

Etuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset

1 §

Työtön työnhakija

Työttömänä pidetään henkilöä, joka ei ole työsuhteessa tai päätoimisesti työllistynyt yrittäjänä tai omassa työssä. Työttömänä pidetään lisäksi kokoaikaisesti lomautettua, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 14 kohdassa sekä 4 luvun 1 ja 1 a §:ssä tarkoitettua henkilöä.

3 luku

Etuuden saamisen yleiset rajoitukset

4 §

Estävät sosiaalietuudet

Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta työnhakijalla:

1) joka saa kansaneläkelain tai työeläkelakien mukaista vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä, *takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) mukaista takuueläkettä tai työeläkelakien mukaista yksilöllistä varhaiseläkettä;*

3 luku

Etuuden saamisen yleiset rajoitukset

4 §

Estävät sosiaalietuudet

Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta työnhakijalla:

1) joka saa kansaneläkelain tai työeläkelakien mukaista vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä;

4 luku

Soviteltu ja vähennetty työttömyysetuus

1 §

Oikeus soviteltuun työttömyysetuuteen

Soviteltuun työttömyysetuuteen on oikeus tämän lain 1—3 luvussa säädetyin edellytyksin työnhakijalla:

1) joka tekee osa-aikaista työtä, ei kuitenkaan, jos osa-aikaisuus perustuu työntekijän

4 luku

Soviteltu ja vähennetty työttömyysetuus

1 §

Oikeus soviteltuun työttömyysetuuteen

Soviteltuun työttömyysetuuteen on oikeus tämän lain 1—3 luvussa säädetyin edellytyksin työnhakijalla:

1) joka tekee osa-aikaista työtä, ei kuitenkaan, jos osa-aikaisuus perustuu työntekijän

aloitteesta tapahtuneeseen työajan lyhentämiseen;

2) jonka päivittäistä tai viikoittaista työaikaa on lyhennetty lomautuksen tai lomautukseen rinnastettavan syyn johdosta tai jonka työnteko on estynyt sellaisen työtaistelutoimenpiteen takia, jolla ei ole riippuvuussuhdetta hänen työehtoihinsa tai työoloihinsa;

3) joka on vastaanottanut enintään kaksi viikkoa kestävänsä kokoaikatyön; tai

4) jolla on tuloa 1 luvun 6 §:n mukaisesta yrittäjätoiminnasta tai omasta työstä.

Viikoittaisen työajan lyhentämisenä ei pidetä säästeestä johtuvaa työajan lyhentymistä, jossa työnteko estyy yhdeltä tai useammalta päivältä. Pakkasraja, jolloin sääste on olemassa, määritetään rakennuslalla ennen työn aloittamista työmaakohtaisesti rakennustyövaihe ja työmaan muut olosuhteet huomioiden ottaen. Vastaavasti metsälalla voidaan etukäteen tarvittaessa määrittää säästeeksi pakkasraja, jolloin ulkona työskentelyä ei voida kohtuudella vaatia.

Työttömyysetuus maksetaan 2 momentissa tarkoitettussa tilanteessa sen suuruisena kuin minä etuus maksettaisiin henkilön ollessa kokonaan työttömänä. Jos työnantaja on säästeen vuoksi maksanut tai hänellä on velvollisuus maksaa palkkaa tai muuta vastiketta taikka korvausta työntekijän estymisestä, työttömyysetuutta ei tällaiselta päivältä makseta.

aloitteesta tapahtuneeseen työajan lyhentämiseen;

2) jonka päivittäistä työaikaa on lyhennetty lomautuksen tai lomautukseen rinnastettavan syyn johdosta tai jonka työnteko on estynyt sellaisen työtaistelutoimenpiteen takia, jolla ei ole riippuvuussuhdetta hänen työehtoihinsa tai työoloihinsa;

3) joka on vastaanottanut enintään kaksi viikkoa kestävänsä kokoaikatyön; tai

4) jolla on tuloa 1 luvun 6 §:n mukaisesta yrittäjätoiminnasta tai omasta työstä.

1 a §

Lyhennetty työviikko ja sääste

Jos kokoaikatyötä tehneen työnhakijan viikoittaista työaikaa on lyhennetty 1 §:n 2 kohdan mukaisesta syystä yhdellä tai useammalla päivällä viikossa tai jos viikoittaisen työajan lyhentymisen johdosta säästeestä, hänelle maksetaan työttömyysetuus näiltä kokonaan työttömiltä päiviltä ottamatta huomioon työssäolopäiviltä saatua palkkaa. Jos työnhakija kuitenkin saa lyhennetyllä työviikolla tuloa 1 §:ssä tarkoitusta työstä, hänelle maksetaan tällaiselta kalenteriviikolta soviteltua työttömyysetuutta, jonka määrässä otetaan huomioon myös lyhennetyin työviikon täysiltä työpäiviltä saatu tulo.

Edellytyksenä työttömyysetuuden maksami-

selle on, että työntekijän palkkaa on alennettu työajan lyhennyistä vastaavasti.

Pakkasraja, jolloin sääeste on olemassa, määritetään rakennusalalla ennen työn aloittamista työmaakohtaisesti rakennustyövaihe ja työmaan muut olosuhteet huomioon ottaen. Vastaavasti metsäalalla voidaan etukäteen tarvittaessa määrittää sääesteeksi pakkasraja, jolloin ulkona työskentelyä ei voida kohtuudella vaatia.

2 §

Sovittelujakso

Jos sovittelujaksoon sisältyisi sellaisia ajanjaksoja, jotka eivät oikeuta työttömyysetuuteen tai soviteltuun työttömyysetuuteen, sovittelujaksoa lyhennetään muissa kuin 2 momentin tarkoittamissa tapauksissa tätä ajanjaksoa vastaavasti. Sovittelujakso voidaan yli neljä viikkoa kestävä osa-aikatyön alkaessa määrätä siten, että sovittelujaksot vastaavat osa-aikatyön palkanmaksujaksoja.

2 §

Sovittelujakso

Jos sovittelujaksoon sisältyisi sellaisia ajanjaksoja, joilta työnhakijalla on oikeus täyteen työttömyysetuuteen tai joilta hänellä ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, sovittelujaksoa lyhennetään muissa kuin 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa näitä ajanjaksoja vastaavasti. Sovittelujakso voidaan yli neljä viikkoa kestävä osa-aikatyön alkaessa määrätä siten, että sovittelujaksot vastaavat osa-aikatyön palkanmaksujaksoja.

3 §

Rajoitukset

Työnhakijalla ei ole oikeutta soviteltuun työttömyysetuuteen, jos hänen työaikansa 1 §:n 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa kalenteriviikon tarkastelujakson aikana ja 1 §:n 1 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sovittelujakson aikana ylittää 75 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta. Jos alalla ei ole työehtosopimusta, vertailu tehdään työaikalain (605/1996) 3 luvussa tarkoitettuun säännölliseen työaikaan.

Työnhakijalla ei ole oikeutta soviteltuun työttömyysetuuteen, jos hänen työsopimuksen mukainen säännöllinen työaikansa tai jaksotyössä kuukausipalkan perusteena oleva keskimääräinen työaika ylittää 75 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työnteki-

3 §

Rajoitukset

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, jos hänen työaikansa 1 §:n 2 kohdassa ja 1 a §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa kalenteriviikon tarkastelujakson aikana tai 1 §:n 1 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sovittelujakson aikana ylittää 80 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta. Jos alalla ei ole työehtosopimusta, vertailu tehdään työaikalain (605/1996) 3 luvussa tarkoitettuun säännölliseen työaikaan.

Työnhakijalla ei ole oikeutta soviteltuun työttömyysetuuteen, jos hänen työsopimuksen mukainen säännöllinen työaikansa tai jaksotyössä kuukausipalkan perusteena oleva keskimääräinen työaika ylittää 80 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työnteki-

jän enimmäistyöajasta tasoittumisjakson aikana.

jän enimmäistyöajasta tasoittumisjakson aikana.

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

2 §

Ansiöpäivärahan ansio-osa, korotettu ansio-osa ja muutosturvan ansio-osa

Korotettu ansio-osa on 57,5 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Kun palkka kuukaudessa on suurempi kuin 105-kertainen perusosa, ansio-osa on tämän rajan ylittävältä päiväpalkan osalta 35 prosenttia. Ansiöpäiväraha lapsikorotuksineen on tällöin enintään yhtä suuri kuin ansiöpäivärahan perusteena oleva päiväpalkka, kuitenkin vähintään mahdollisella lapsikorotuksella korotetun perusosan suuruinen.

Muutosturvan ansio-osa on 65 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Kun palkka kuukaudessa on suurempi kuin 105-kertainen perusosa, muutosturvan ansio-osa on tämän rajan ylittävältä päiväpalkan osalta 37,5 prosenttia. Ansiöpäiväraha lapsikorotuksineen on tällöin enintään yhtä suuri kuin ansiöpäivärahan perusteena oleva päiväpalkka, kuitenkin vähintään mahdollisella lapsikorotuksella korotetun perusosan suuruinen.

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

2 §

Ansiöpäivärahan ansio-osa, korotettu ansio-osa ja muutosturvan ansio-osa

Korotettu ansio-osa on 57,5 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Kun palkka kuukaudessa on suurempi kuin 105-kertainen perusosa, ansio-osa on tämän rajan ylittävältä päiväpalkan osalta 35 prosenttia. Ansiöpäiväraha lapsikorotuksineen on tällöin enintään yhtä suuri kuin ansiöpäivärahan perusteena oleva päiväpalkka, kuitenkin vähintään mahdollisella lapsikorotuksella ja korotusosalla korotetun perusosan suuruinen.

Muutosturvan ansio-osa on 65 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Kun palkka kuukaudessa on suurempi kuin 105-kertainen perusosa, muutosturvan ansio-osa on tämän rajan ylittävältä päiväpalkan osalta 37,5 prosenttia. Ansiöpäiväraha lapsikorotuksineen on tällöin enintään yhtä suuri kuin ansiöpäivärahan perusteena oleva päiväpalkka, kuitenkin vähintään mahdollisella lapsikorotuksella ja muutosturvalisällä korotetun perusosan suuruinen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2012.

Lain 3 luvun 4 §:n 2 momentin 1 kohtaa ja 6 luvun 2 §:n 2 ja 3 momenttia sovelletaan etuuteen, jota maksetaan lain voimaantulon jälkeiseltä ajalta.

Lain 4 luvun 1 ja 1 a §:ää, 2 §:n 4 momenttia sekä 3 §:n 1 ja 2 momenttia sovelletaan henkilöihin, joiden 4 luvun 2 §:n mukainen sovittelujakso alkaa tämän lain voimaan tuloon jälkeen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

2.

Laki**työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 4 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 345/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Ansiopäivärahojen rahoitus

Ansiopäivärahojen rahoitus

Lomautusajalta maksettuihin ansiopäivärahoihin, työttömyysturvalain 1 luvun 5 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetun sääästeen ja 14 kohdassa tarkoitetun lomautukseen rinnastettavan syyn ajalta maksettuihin ansiopäivärahoihin ja mainitun lain 6 luvun 9 §:ssä tarkoitettuihin lisäpäiviin ei suoriteta valtionosuutta. Työttömyysvakuutusrahaston osuutena maksetaan työttömyyskassalle näihin päivärahoihin 94,5 prosenttia menoista.

 Työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:ssä tarkoitettuihin lisäpäiviin ei suoriteta valtionosuutta. Työttömyysvakuutusrahaston osuutena maksetaan työttömyyskassalle näihin päivärahoihin 94,5 prosenttia menoista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 ja se on voimassa 31 päivään joulukuuta 2013.

Tätä lakia sovelletaan vuosina 2012 ja 2013 maksettujen ansiopäivärahojen rahoitukseen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.